

NAPSÁNO NA TÉMA BAŤA

INFORMAČNÍ CENTRUM BAŤA

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Jaroslav Pagáč

Tomáš Baťa a 30 let jeho podnikatelské práce, Praha 1926

- „Podnikavost jest asi Baťovým šestým smyslem, nemá-li jich ještě více...“
- „Baťa dosud každou krizi odbytovou léčil rozšířením výroby. Zastavení podniků Baťových pro nedostatek práce jest myšlenka absurdní...“

Jaroslav Pagáč, jako šéfredaktor firemních novin se pohyboval v blízkosti Tomáše Bati a jako první publikoval text o vývoji firmy Baťa.

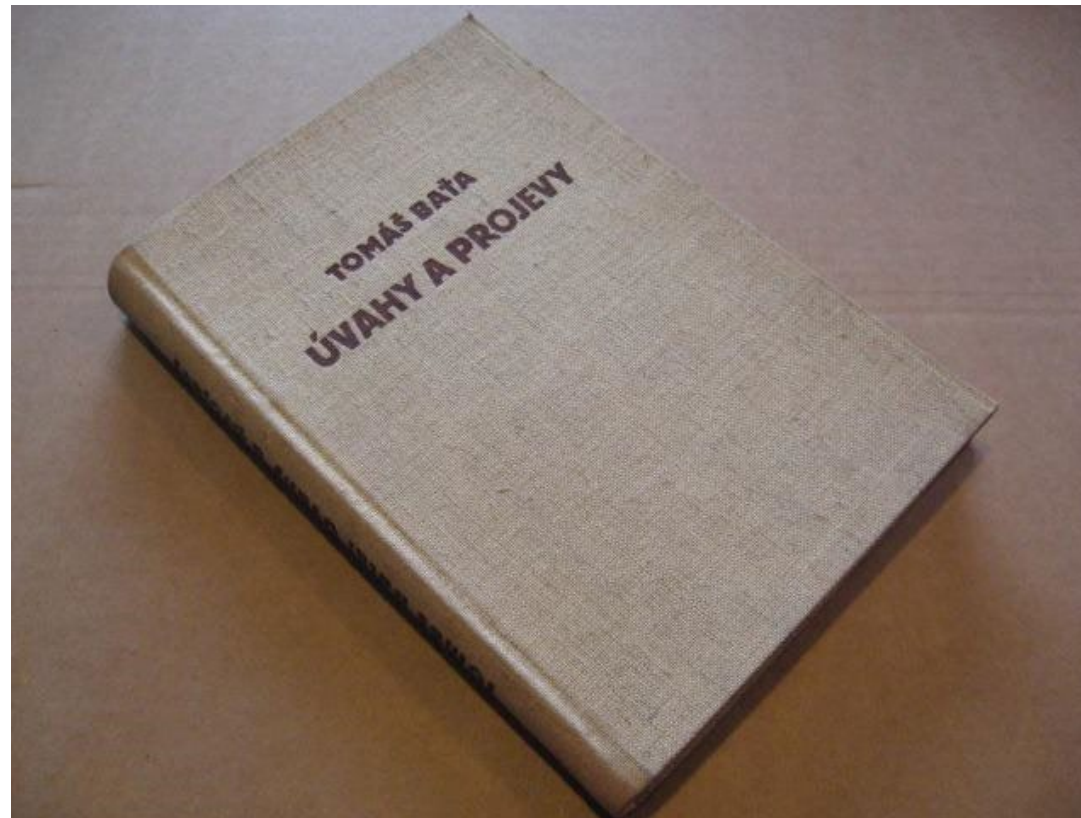

Tomáš Baťa

Úvahy a projevy, Zlín 1932

- *„Naším cílem jest však zahradní město, plné slunka, vody, občerstvující zeleně a čistoty, město nejvyšších mezd, kvetoucích živností, obchodů a řemesel, město s nejlepšími školami. Naší ctížádostí je osvoboditi všechny naše ženy od posledních zbytků domácí dřiny...“*
- *„Zásadou mého podnikání jest učiniti ze svých zaměstnanců kapitalisty.“*

Základní souhrn myšlenek a projevů Tomáše Bati, sestavený podle okruhů jeho působení – podnikání, vzdělávání, veřejná činnost atd.

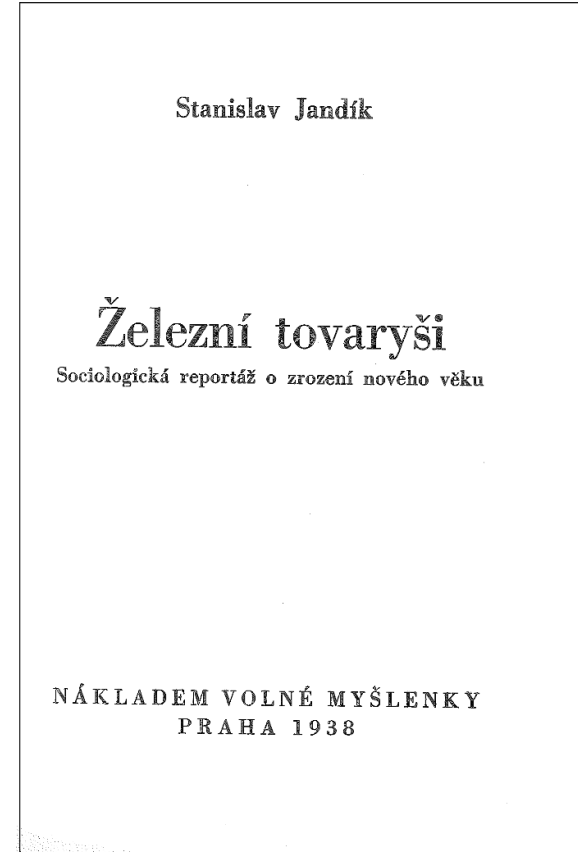

Stanislav Jandík

Železní tovaryši, Praha 1938

- O konstrukci pohyblivého pásu roku 1927: „*Tomáš Baťa se dívá, minutu, dvě, tři, pak sedne na ševcovskou stoličku, na malé dřevěné sedátko s těžkým litinovým podstavcem, a pět minut se pevně dívá na bezvadný chod kruhu. ‚Ono to jede‘, řekne spíše pro sebe než pro druhé a píše poukázku na pět tisíc korun. Podává ji Masnému: ‚To je za ten nápad‘.*“

Publicistický pohled na Tomáše Baťu výstižně připomíná klíčové momenty v jeho působení.

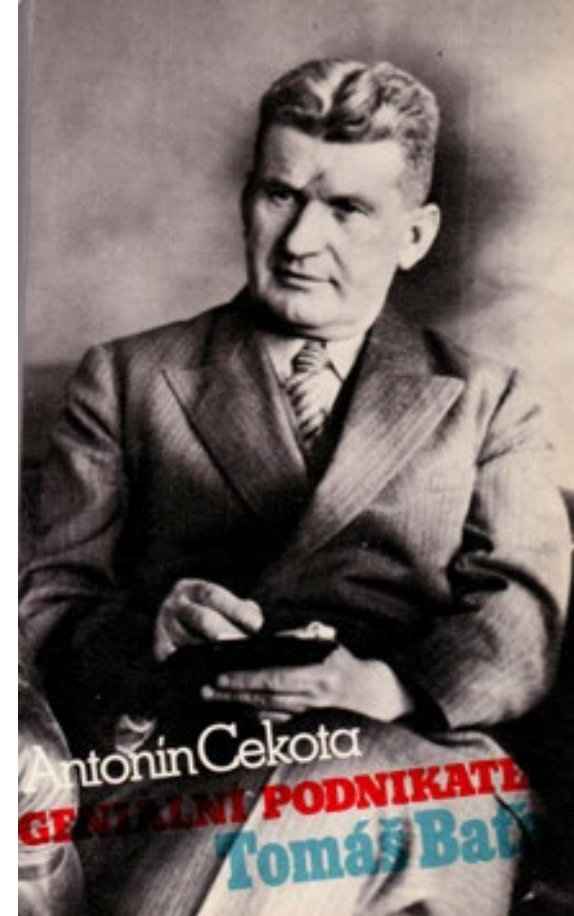

Antonín Cekota

Geniální podnikatel Tomáš Baťa, Toronto 1981

- V roce 1919 Tomáš Baťa odjel do Ameriky založit svou továrnu na boty. Ve stejné době také „požádal svou sestru Annu Schieblovou, aby obnovila stará obchodní spojení v Rakousku, Maďarsku a Jugoslávii. Podobnými úkoly pověřil několik mladých zaměstnanců z administrativy, které vyslal do Holandska, Anglie, Maroka, Švédska a Německa. V některých státech jejich práce položila základy k založení samostatných místních Baťových společností.“

Velmi dobře informovaný novinář, předválečný vedoucí baťovského tisku, vypráví o Tomáši Baťovi a jeho firmě.

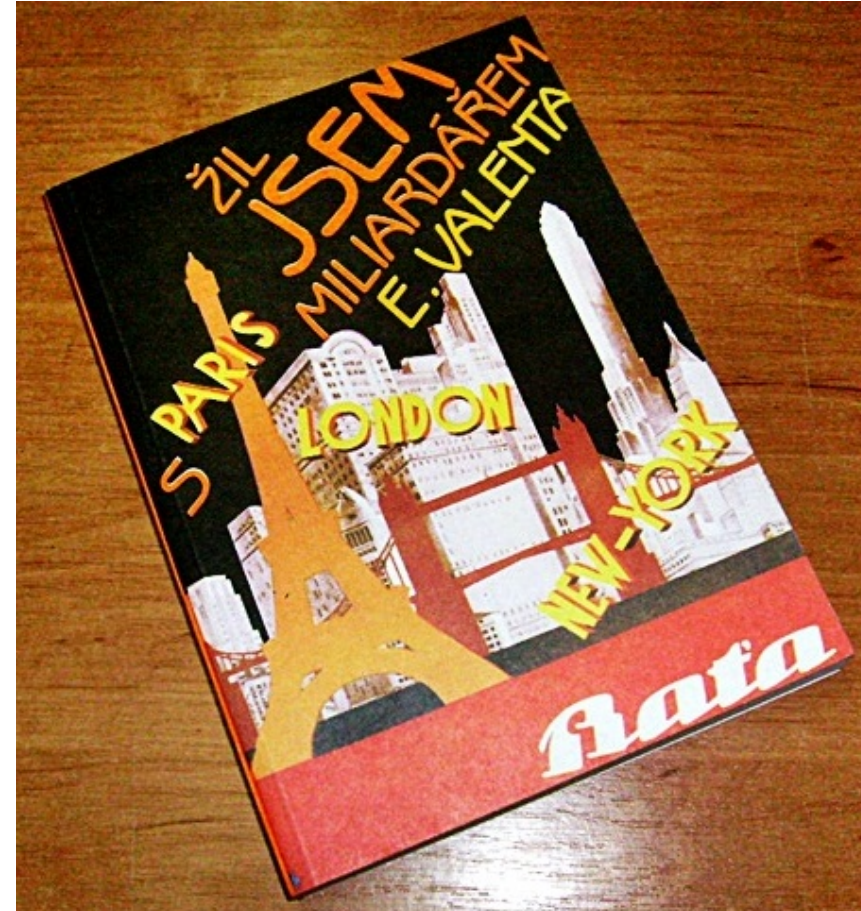

Edvard Valenta

Žil jsem s miliardářem, Brno 1990

- Autor přibližuje spolupráci s Janem Baťou: „Stěžoval si, že v novinách, i v našich Lidovkách, které považoval právem za nejlepší český deník věnuje se mnoho místa událostem vyloženě negativním, zločinům, vraždám, podvodům, katastrofám, burze, ... kde jsou zprávy o činech kladných, dejme tomu o budování, o lidské práci? ... Podařilo se mně jakžtakž mu vysvětlit, že noviny bez mordů by nikdo nečetl, a že přinutíme-li těmi mordy čtenáře odebírat zrovna Lidovky, svedeme ho zároveň ke čtení kulturních zpráv, kurzív, básní, povídek.“

Brněnský novinář v obsáhlém textu barvitě přibližuje působení Jana A. Bati ve Zlíně a v USA.

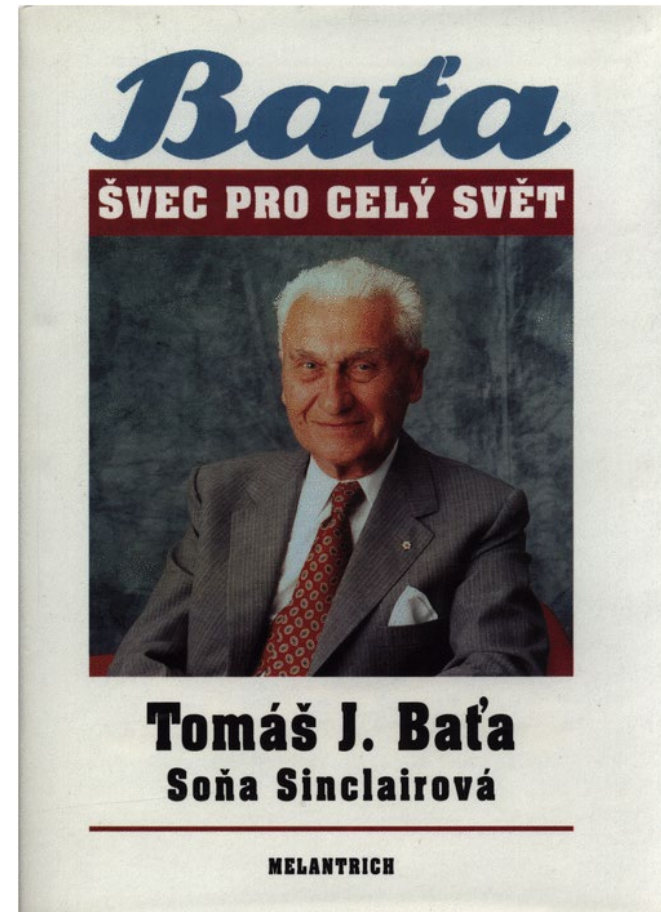

Tomáš J. Baťa

Baťa, švec pro celý svět, Praha 1991

- *„Decentralizace byla navíc přitažlivá i pro nově vznikající africké a asijské státy... Naši místní manažeři jsou mnohem nezávislejší a mnohem víc spjati se zemí, v níž působí. Vždy jsem pokládal za poklonu, když jsem se na svých cestách světem představoval lidem a dejme tomu v Indii nebo v Chile mi řekli: „Já si vždycky myslel, že Bata je indická (případně chilská) firma.““*

Paměti Tomáše Bati juniora zavádějí čtenáře do všech koutů světa a informují o méně známých okolnostech podnikání firmy po druhé světové válce.

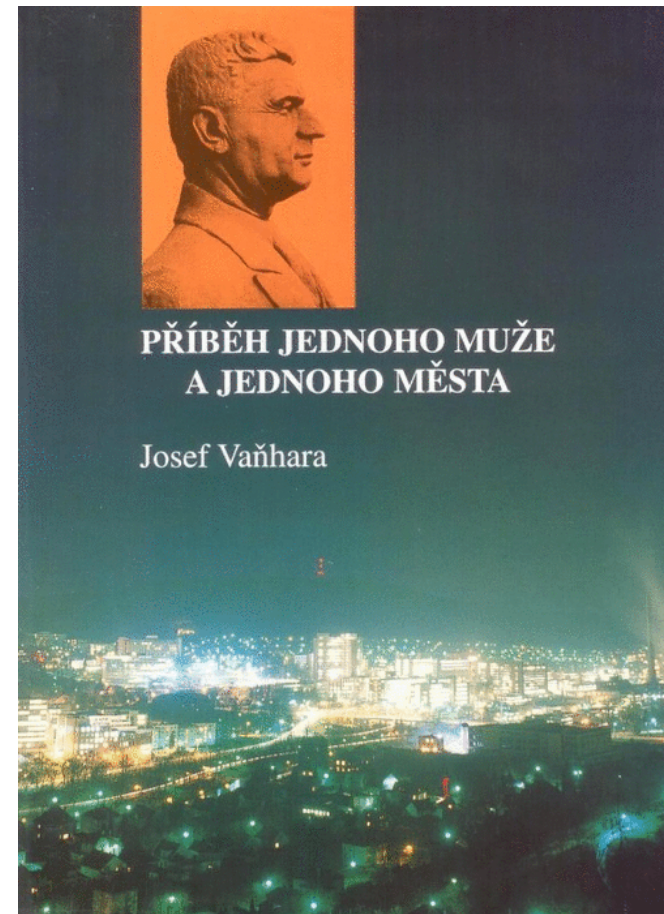

Josef Vaňhara

Příběh jednoho muže a jednoho města, Zlín 1994

- „Hugo Vavrečka byl pozoruhodnou osobností. Kultivovaný, ušlechtilý, s širokým rozhledem a znalostmi lidí i věcí... A se smyslem pro humor.“
- „V těžkých zářijových dnech 1938, plných nacistického štvání ... rozhodla se nakonec pražská vláda k opožděnému pokusu o soustředěnější odpor zřízením ministerstva propagandy a prezident Beneš jmenoval do jeho čela Huga Vavrečku.“

Skvěle informovaný baťovský novinář přibližuje mnohé události a osobnosti baťovského světa zejména z meziválečné doby.

Hugo Vavrečka

Život je spíš román, Třebíč 1997

- „V hovorech a ve styku s Tomášem Baťou bylo vždy cosi osvěžujícího... Přes svou širokou, moravsky otevřenou veselost byl jinak velmi opatrný a v přátelských stycích zdrženlivý. Měl rád humor ... a rád užíval přísloví, lidových i svých. Měl talent k ražení dobrých úsloví; byl jako takový lidový mudrc, s nímž se někdy setkáváme na našem venkově.“
- „Zaujal ho i postřeh prostého člověka, ba i dítěte. Kolikrát se obrátil na našeho Ivana, jenž byl tehdy v prvních třídách na střední škole: ‚A co ty si o tom myslíš?‘ A zamyslel se zcela vážně nad hochovou poznámkou.“

Nevelký úsek této knihy obsahuje memoáry Huga Vavrečky, československého diplomata a blízkého spolupracovníka Tomáše Bati.

Oldřich Šuleř

Nech sa buček zeleňá!, Vsetín 2004

- Malíř Jan Kobzán výstižně přiblížil Tomáše Baťu: „*Rád naslouchal druhým, počkal se svým slovem, póza bez pozérství. Přirozeně míval palce u ramene za vestou. Vzprámený kráčí, spěchá – hlava vždy o kus napřed před tělem, jak užuž chtěl být na místě, kam směřuje. Chodíval do dílen i sám, ale tam už se ho chytilo hejno vedoucích odd. Jeho jednání bylo klidné – prostřed štábu – chodě po dílnách, nikdy si nesesedne ... Baťa každého zdraví, každého vidí – i kdybys chtěl přejít diskrétně kolem. Jeho 'Vítám vás!' znělo úplně lidově, sousedsky, ponašemu, valašsky a venkovsky.*“

Textové úseky této knihy přinášejí barvitě a velmi výstižně vzpomínky valašské malíře Jana Kobzáně na spolupráci s firmou Baťa.

Obsah

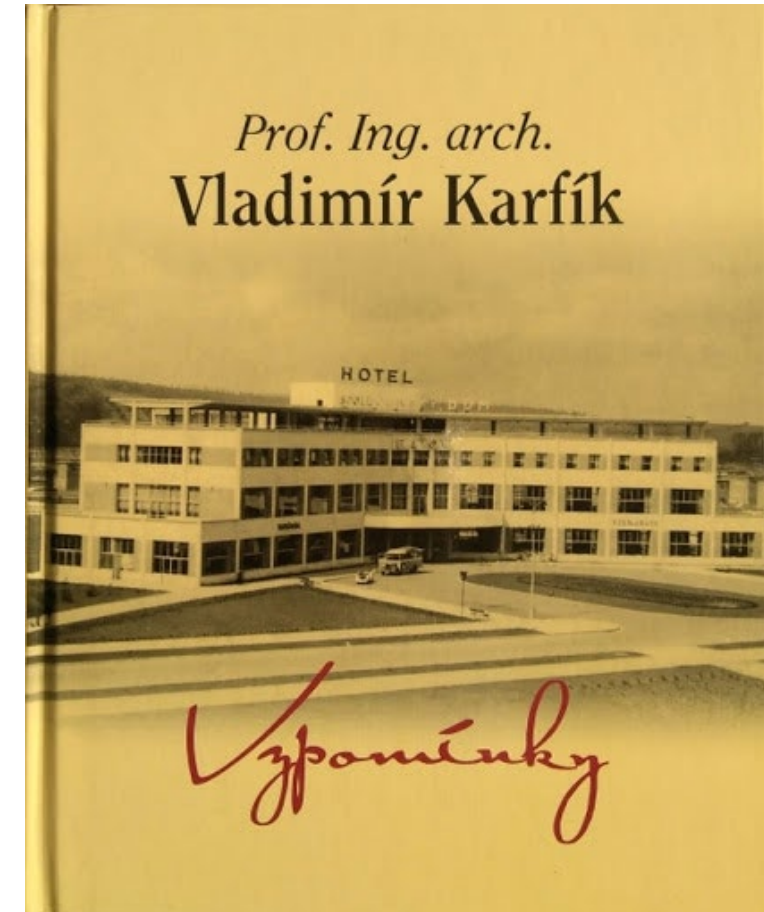
Spisovatel Oldřich Šuleř	7
Malíř Jan Kobzán	9
Jak jsme se seznámili?	13
<i>Na Soláni</i>	19
Chodíval jsem za ním přečasto	35
<i>Ogarské roky</i>	41
Tomáš Baťa věděl, co dělá	71
<i>V Praze</i>	77
Zlín byl vždycky pro nás jiný svět	95
<i>Ve Zlíně u Batí</i>	99
Na Soláni Čarták	119
<i>U partyzánů</i>	125
Neboť to je třeba rovněž důrazně povědět	145
Poznámky a vysvětlivky	153
Ediční poznámka	157

Vladimír Karfík

Vzpomínky, Luhačovice 2012

- „Hlavní Gahurovou činností ve 30. letech bylo řešení urbanistických problémů ve Zlíně včetně Otrokovic u řeky Moravy. Se starostou D. Čiperou se Gahura snášel velmi dobře; Čipera když byl unavený řešením problémů továrny a města, zašel na krátký oddech do jeho podkrovního ateliéru s charismatickou uměleckou atmosférou, tak odlišnou od továrenské.“

Vzpomínky bystrého pozorovatele Vladimíra Karfíka, významného architekta, na léta jeho působení u firmy Baťa.

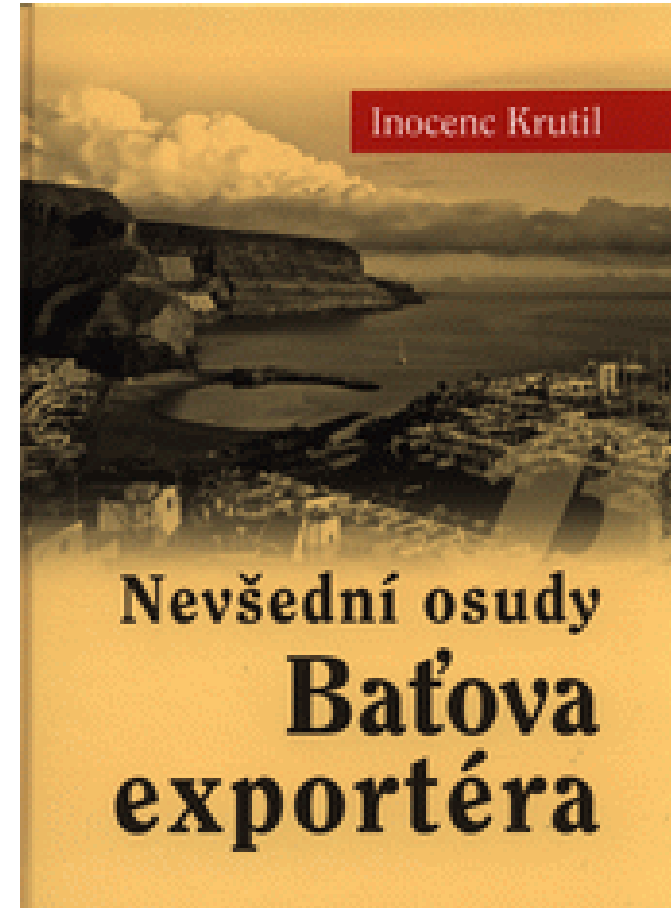

Inocenc Krutil

Nevšední osudy Baťova exportéra, Luhačovice 2014

- „...v roce 1933 jsem po skončení studia na Vysoké škole obchodní a po vojenské službě hledal zaměstnání. Bylo to právě v době naší největší poválečné hospodářské krizi. Na mou první žádost o místo odpověděla firma zamítavě, neměla zájem. Napadlo mě zkusit to jinak. Napsal jsem novou žádost v češtině, němčině, francouzštině, srbochorvatštině a tuším i v angličtině. Odpověď byla okamžitá a 2. 5. 1933 jsem nastoupil...“

Zaměstnanec exportního oddělení sepsal pozoruhodně bohaté vzpomínky na dlouholeté působení v baťovském prostředí.

František X. Hodáč

Tomáš Baťa, život a práce hospodářského buditele, Zlín 2015

- „Na jaře r. 1922 odevzdal Dominik Čipera Rašínovi Baťův pamětní spis o věcech měny a Tomáš Baťa sám zajel k dr. Rašínovi, aby jej přesvědčil o správnosti svého názoru. V ministerstvu financí došlo k bouřlivé rozmluvě...“
- „Dr. Rašín ujistil znovu Tomáše Baťu, že korunu udrží na její nové výši. Baťa se od Rašína vrátil do Svazu a prohlásil generálnímu tajemníkovi: ‚Mluvil jsem s Rašínem. Od zítřka budou boty za polovici, a odešel...“

Národohospodář, pedagog, politik F. Hodáč podává mnohostranný přehled o působení Tomáše Bati.

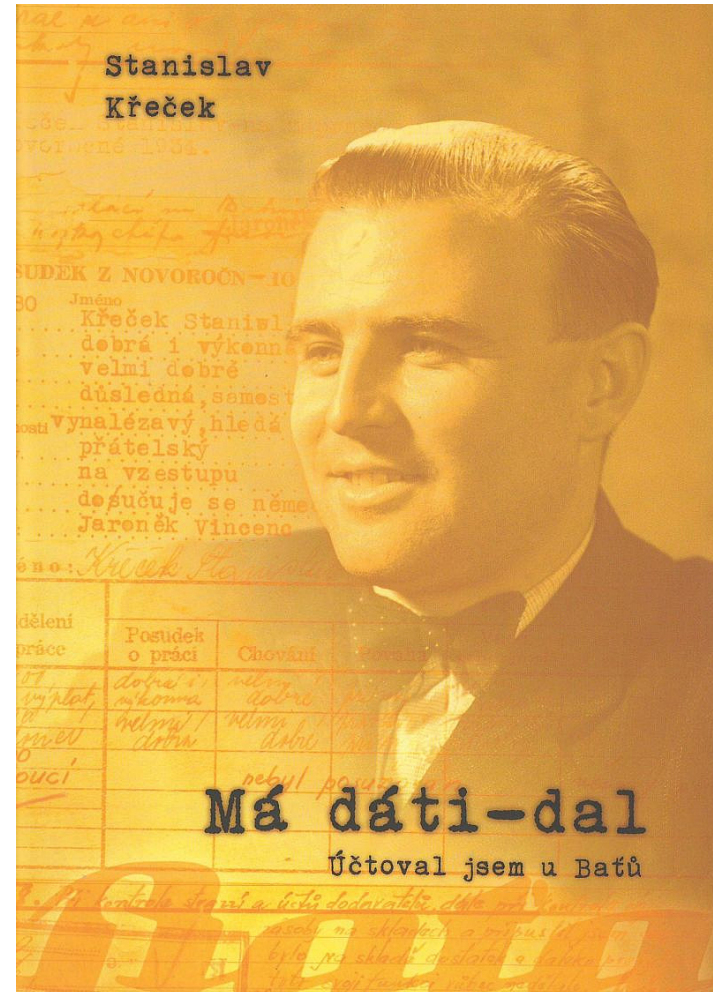

Stanislav Křeček

Má dáti – dal, Zlín 2015

- *Určil, schválil, stanovil, rozhodl, podepsal – pan Čipera. Konec a tečka. Dalších diskuzí netřeba, zbývá jen vykonat, zařídit, uskutečnit. Autorita, moc, záštita, důvěra?*
- *Výrazným rysem jeho bystrého ducha bylo umění okamžitě vyhmátnout jádro problému, několika slovy jej objasnit a zbavit „problémovosti“. Najednou bylo všechno jasné, problém zmizel – ukázalo se, jakoby tu ani nebyl.*

Z pozice účetního se vypracoval do vysokého řídicího postavení a ve svých pamětech podává neocenitelné charakteristiky o systému řízení firmy.

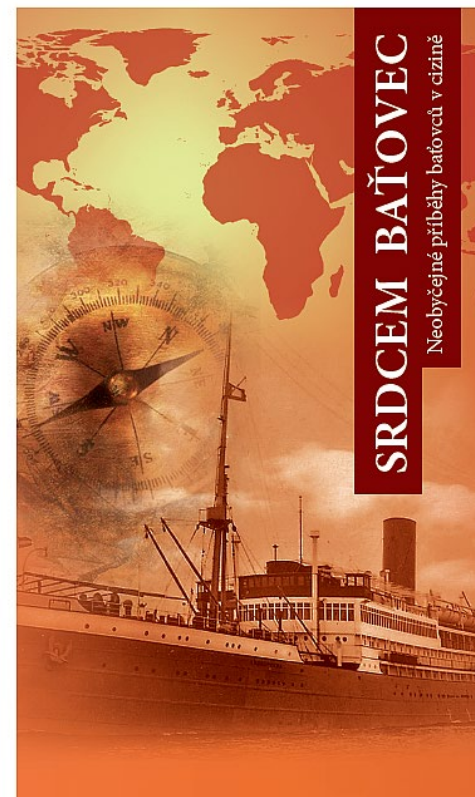
Gabriela Končítíková

Srdcem Baťovec, Zlín 2016

- Vzpomínka Josefa Kramoliše na působení v Singapuru roku 1933: *„Má velká cesta do vzdálených krajů ve službách firmy Baťa skončila... Přestože jsem se dokázal ve svém dalším životě vždy celkem úspěšně protlouct, nikdy jsem již nedosáhl takového postavení, které by odpovídalo mým skutečným schopnostem. Toho jsem dosáhl pouze u jediné firmy, ..., firmy Baťa.“*

Knih vzpomínek baťovců různých národů na jejich působení ve všech koutech světa (30. – 70. léta).

SRDCEM BAŤOVEC | Neobyčejné příběhy baťovců v cizině

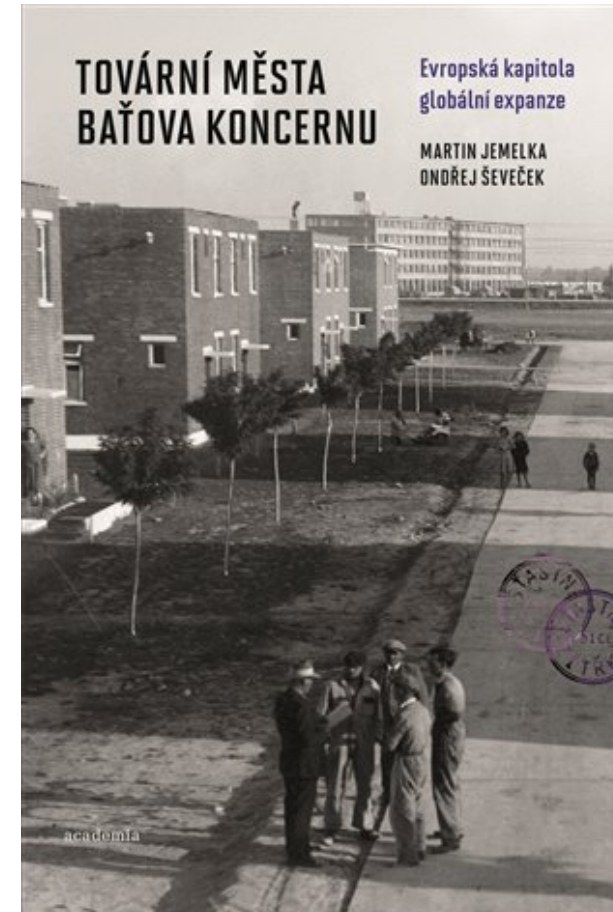

Martin Jemelka, Ondřej Ševeček

Tovární města Baťova koncernu, Praha 2016

- Do konce druhé světové války se zformovala – kromě Zlína – tovární města Třebíč, Borovo, Ottmuth, Otrokovice, Chelmek, Möhlin, Hellocourt, East Tilbury, Best, Ratíškovice, Svit, Napajedla, Zruč n. S., Šimonovany, Sezimovo Ústí, Martfü, Batanagar, Batawa, Belcamp.

Rozsáhlé zpracování vývoje evropských měst Baťova koncernu ve 20. století opírající se o odbornou literaturu a archivní dokumenty.

Vladimír Krejčí

Poznamenaný, Zlín 2019

- „Jednou jsme s Janem Baťou mluvili o tom, že jsem právník. Ušklíbl se a poznamenal, že právníky moc rád nemá, protože to jsou lidé, kteří vždycky vědí, jak se něco nedá udělat.“
- „Snad proto, že jsem právník, předal mi jednou Jan Baťa v té době vydanou knihu Marie Pujmanové Lidé na křižovatce, o které byl informován, asi Antonínem Cekotou, že je kriticky a snad i politicky zaměřena na poměry a osoby u firmy Baťa a na Zlín. Chtěl, abych posoudil, má-li spisovatelku žalovat a zabránit rozšiřování knihy.“

Vzpomínky jednoho z osobních sekretářů Jana A. Bati na práci ve firmě a také na poválečné životní proměny mimo firmu Baťa.

